

Цетиње, 6. маја.

Гријех и кајање — кад су се они растали? Од памтивјеска иду заједно и до сад се ни једанпут нијесу разишли. Вјечито другују и непрестано се куну како су један другоме вјерни.

И јесу то. Никада до сад гријех није дошао без кајања, ни кајање без гријеха. То је ноћ и дан који се одмјенују. Послије једнога долази одмах други. Најприје гријех, па онда кајање, а послје кајања често пута опет какав гријех.

Као то у причи: Слијеп узео кљастог на кркаче па га носи преко воде, а кад су пријешли, сишао кљаст па води слијепог.

Ова се слика понавља у свјетскоме животу у безбројно многим варијететима. Ових дана опет. Приказују нам је грјешници у такозваноме веленздајничком процесу у Загребу. Виде шта су урадили и кају се. Сад би некако да се извучу. Претурили су небо и земљу тражећи веленздају, па мјесто ње нашли су осуду свега цивилизованог свијета. Јавља се потреба да спасу образ, и налазе да је најбоље, да кривицу свале на другога.

Тако је кајање постало повод новоме гријеху.

Изабрали су нас. Хоће да на наша леђа натоваре сва крива дрва због измишљене веленздаје у Загребу. Нас су изабрали за то, да, поред свога оправдања, унесу нову интригу у српску кућу и тако да споје двије користи.

Насловну улогу у овој новој интризи узео је на себе бечки лист „Wiener Allg. Zeitung“. За њега се вели да стоји у духовном сродству с бечким спољним звањем, те за то заслужује у овој ствари нешто више пажње по други листови. Овом ће се приликом најбоље видјети, да ли те везе доиста постоје и колико су јаке. Јер ту се као свједок призива бечко спољно звање, и ми ћемо имати стрпљења да оно наведе тога листа или потврди, или игнорише. Из тога ће истина сама собом просијати. Донде не налазимо да бисмо као орган јавности на Цетињу одговорили добро својој дужности, ако би ушли ма у какав процес с поменутиим листом. Достојанство Црне Горе не допушта нам то. С којекаквим мрачним егзистенцијама не ћемо да имамо ни толико додира, да се од њихових оптужаба бранимо — ни толико чак, да им имена овдје спомињемо. Ући у њихове интригантске замке значило би крунисати њихово неваљалство успјехом и створити могућности, да се и опет у Српству отвори грајсање и узајамно оптуживање, на вељу радост трећег. Између Србије и Црне Горе намјестили се неки нови мајстори, који, стојећи можда у нечијој служби, хоће да живе од стварања сплетака међу нама.

А и на што да се правдамо? Налазимо да је то непотребно. Истину није тешко доказати, а доказивање припада увијек ономе ко шта тврди. У овоме случају то је у толико лакше, што се речени лист позива на бечко спољно звање и на лица, која из поштовања према себи самима нећемо овдје да исписујемо, и ако би они, кад бисмо их именовали, изазвали у свакоме српском срцу само презрење. Налазимо чак да је „Wiener Allg. Zeitung“ врло лошу услугу учинио и бечкоме министарству спољних послова кад га је посадио на исту клупу са тим опскурним креатурама, позвавши и њега да свједочи.

Остављамо бечкоме спољном звању да се одредјеи како хоће. Нађе ли за потребно и мудро да уђе кроз врата, која му је отворио „W. A. Zeitung“, ући ћемо одмах за њиме и ми и онда може процес отпочети, али допустити нећемо никада и ником, да нас суочава с којекаквим пропалим егзистенцијама, које им служе као нека врста експозитуре. И никада корака нећемо учинити на све њихове ма како вјешто скројене замке, да тим егзистенцијама омогућимо да у Српству и опет посију раздор и омразу.

Још једна културна установа

Последњих година Црна Гора је почела корачати знатно у напријед. Нарочито су задње двије године обиљежене напредним радом, које ће у историји наше малене земље бити дубоко урезане. Нашим комуникацијама обраћена је нарочита пажња и знатне олакшице су учињене нашем саобраћају. Од Бара до Вира подигнут је гвоздени пут. Од Подгорице до Колашина, гдје је било примитивног саобраћаја, створен је лијеп колски пут, украшен стабилним и погодним мостовима. Поштански саобраћај и превоз путника, који је до сада вршен колима, замјенен модерним аутомобилима, који, почев од Котора, пролазе кроз цијелу нашу земљу. Створени су многи савремени закони, међу којима долазе закон о устројству војске, о уређењу свештеничког стања, о уређењу барског пристаништа и т. д., ударен је камен темељац новој вароши Бару и створено слободно барско пристаниште; крај велике гимназије, која ће почетком нове школске године бити потпуна, са испитом зрелости, у Подгорици је отворена нижа гимназија, на Цетињу је отворена богословско-учитељска школа, а сада се отвара школа за финансиске и административне чиновнике.

До скоро ратно попрште, гдје је главна пажња посвећивана нашем народном олстанку, у вјечитој борби и трзавици за најпримитивнија човјечанска права и основне услове за егзистенцију своју, Црна Гора није имала ни прилике ни времена да посвети своју пажњу унутрашњем уређењу своје и културном напретку. Силом околности упућени да чувамо кућу своју од најез-

де са стране, морали смо да будемо вјечито на мртвој стражи и како нам је пријетила озбиљна опасност с поља, нијесмо се могли одвајати од свијетлог оружја нашег, не смијући ни помишљати на што друго. Од туда је са свим природно да смо морали далеко заостати и тек у најновије доба помишљати и радити на унутрашњем уређењу наше земље и њеном напретку.

Према томе сасвим и разумљиво је што се код нас налази још много што-шта у застоју и што није онко како би требало да буде. Ту, крај осталог, спада и наш чиновнички кадар. Он још није онакав какав би требао да буде.

Када се зна како стојимо са школованим људима схватљиво је што и наш чиновнички кадар није регртован искључиво из школованих и стручно образованих људи, који су дорасли своје тешком и напорном задатку.

Да се стекну школовани и образовани људи за чиновничку хијерархију нашу потребно је и временна и напорна рада. Како се, међутим, скрштеним рукама не смије сједити и чекати на вријеме када ћемо на расположењу имати довољан број школованих и стручно образованих људи, то смо се морали задовољити што смо упражњене редове нашег чиновничког кадра допуњавали и људима са мање школске образованости и без стручне образованости, онако исто као што се то свуда ради, гдје нема на расположењу довољан број школованих људи. Школа живота, искуство, пракса, имала је допустити оно што им школа није дала. Па и поред тога с дана у дан осјећала се све већа потреба за што бољи, јачи и спремнији чиновнички кадар.

Чекати да настану нове генерације, које ће стручно бити образоване, немогуће је и зато је са свим похвална мисао о овој новој тековини — отварање школе за финансиске и административне чиновнике. Њоме ћемо поћи један корак у напријед.

Школа за финансиске и административне чиновнике, као што се из уредбе о њој види, има задатак, да државним чиновницима да могућности да се за вршење своје службе што боље усаврше, као и да у народном подмлатку створи теориски и практично спремније посленике.

Школа је привремена, сједиште јој на Цетињу, а стоји под надзором министра финансија и грађевина, сматрајуће је као државну школу, која стоји у рангу средње стручне школе. Школом управља дирекција и директор води непосредан надзор над радом у њој. Наставници се постављају министровим претписом. Предавања трају девет мјесеци, а у случају потребе и једанаест. У њој ће се учити: народна економија (економска теорија са практиком), наука о финансијама, наука о порези, цариништво, наука о познавању робе, државно рачуноводство и књиговодство, политичка аритметика, наука о мјерењу, наука о познавању земљишта, основи административног права и администрације Црне Горе, основи кривичног права и поступка и кривично законодавство

Црне Горе са практиком, основи грађанског права и поступак и објашњење закона у важности и статистика.

Ученици се дијеле у двије врсте: редовне, који ће обавезно походити предавања и полагаати испите, и ванредне, који полажу само испите и присуствују мјесец дана практичним вјежбањима. Редовни ученици могу бити само државни службеници на Цетињу, они који су свршили најмање четири разреда гимназије и које министар одреди. Ванредни ученици могу бити само државни службеници ван Цетиња. По свршеном школовању права су им иста. Испити су, сем редовних, и накнадни и поновни т.ј. кад нијесу у стању да присуствују редовним и кад се накнадно спреме из предмета, у којима су слаби.

Као што се из овога види, ова привремена школа настојава да попуни ону празнину која се код нас осјећа и да допринесе, да наши финансиски и административни чиновници стекну што боље и јаче спреме како би се у својој струци усавршили и својој дужности боље одговарали.

Школа ће свој рад почети, на сваки начин, 1. септембра.

Желећи јој срећан рад, наше је увјерење да ће уродити корисним плодом и нашем подмлатку дати подстицај за што стручнијом спремом и образовањем.

Све саме денунцијације!

Наши непријатељи у неравној борби са нама нијесу се задовољили што су се служили свакојаким средствима, него се ни мало нијесу устручавали чак и денунцијација, идући њима за тим да нас међусобно заваде и поцјепају.

Те њихове денунцијације испољавале су се у безброј прилика, али од како су Срби устали сложено противу аустриског ровња и једнодушно се изјаснили противу њиховог продирања на Балкан, они се свим силама дали да својим денунцијацијама између нас створе заваду, мржњу и нетрпељивост, знајући, да ће моћи најбоље проћи док се ми међусобно крвимо и злобимо.

Да они систематски раде у овом правцу и с нарочитим планом нас денунцирају најбоље говоре аустриске денунцијације најновијег датума.

На то се заустављамо нарочито као на ствар врло симптоматичну. Позната је хајка која се дигла противу нашег народа у анектираним земљама. И кад је српска депутација из Босне кренула у Беч да мјеродавним круговима изнесе своје жеље и тежње, као и да изјави готовост на споразуман и напредан рад, у аустриској штампи протурена је гнусна денунцијација противу ове депутације. Ишло се на то да се чиста и патриотска намјера ове депутације осумњачи и окаља, тобож, да су Срби у анектираним земљама почели да пузе и да се улагују бечком Балплацу! Од бунтовника, веленздајника, србијанских и црногорских агената и деструктивног елемента начинише обноћ сервилне бечке слуге! Како су одвратни и ниски!

Ни братска заједница Црне Горе и Србије није им у вољи. Она им смета, јер знају да ће аустријска политика пролазити само тако ако се ствар заведе између ове двије слободне српске земље. Зато се и ту лађају денунцијације. Црну Гору денунцирају безсрамно пред цијелим Српством преко „В. А. Цајтунга“ мијешајући нас у прогањању Срба у Аустро-Угарској, а Србију денунцирају још одвртније преко „Фосових Новина“ тобож да ради о глави првих личности у Црној Гори.

Нека их, нека и даље занате. Нека измишљају, денунцирају и нека се боче да нам што више напакосте. Могу радити, што им је воља. Главно је, да се врло добро знамо и да се тенденција ових денунцијација не може прикрити. Све настојавање њихово узалудно је. Нас тиме неће скренути с правог пута, нити ће моћи утицати на наш правац.

Братска заједница између Србије и Црне Горе је толико јака и толико силна, да се о њу разбијају све те отровне стријеле.

Зато је и све ово денунцирање напрасно. С тим треба да су начисто и да знају, да је највећа глупост вјеровати у то, да ће својим денунцијацијама поколебати вјеру у српском народу, јер је он камен стенац, кога ништа не разбија, али о коме се све ломи.

Мисли

Ни једна земља не страда толико због недостатка закона колико, с рђаве примјене њихове.

Тешко свакој оној земљи у којој закони важе као луксузни украс, а не као стварна потреба.

Најтеже је лијечити немарљивост чиновничку.

Човјек треба да учини онолико добра земљи колико је у његовој снази и онда је учинио све.

Најгора политика од свих других је нерад и пасивност.

Српство

Све због ћирилице. Катихета гимназије у Госпићу Никола Мајсторовић отпуштен је што се служио у своме службеном послу ћирилицом. Влада му је била наредила, да не смије да се служи ћирилицом, а кад је то саопштио консисторији, ова му је заповједила да је дужан да њу слуша и да се ћирилицом и на даље служи. Увиђајући, да је консисторија његова надлежна власт Мајсторовић је послушао, али због тога остао без службе!

Хрватска и Славонија. У Хрватској и Славонији сачињавали су 1890. год. 64,5%

Срби 26%, а остали 9,5% становништва; год. 1900. било је Хрвата 61,6%, Срба 25,4%, осталих 13%; год. 1905. било је Хрвата 61%, Срба 25,2%, осталих 13,8%. Хрвата и Срба бива све мање. Томе је узрок најглавнији иселјавање, јер се само 1905. год. иселило Хрвата 16.413, а Срба 7.412. За тим долази моргалитет и прираштај. Јер док многи Хрвати и Срби умиру, докле се мало рађају. Од 1900—1905. год. моргалитет код Хрвата је варирао од 29,9—25,7%, а код Срба 29,6—32,1%. Број Нијемаца и Мађара расте.

Мокрањчев јубилеј. Данас се навршује двадесет и пет година од како на пољу музике успјешно дјелује Стеван Мокрањцац, признати српски музичар, необично популаран због својих руковети, у којима, по народним мотивима, има pjesama из свију српских крајева. У част слављеника вечерас се у Биограду приређује Мокрањчево вече.

Словенство

Трговина и политички положај. Загребачка трговачко-занатлијска комора доносила је резолуцију, да данашње стање политичких прилика у Хрватској врло неповољно упливише на трговину и радност и најгласније потрбује, да се што прије уведу сређенији односи.

Излет Бугара у Русију. Бугарско витешко друштво „Јунак“ спрема излет овог лета у Русију, којом ће приликом обићи Одесу, Москву и Петроград.

Гогољев споменик. У Москви је подигнут споменик великом руском писцу Н. Гогољу. Откривање споменика извршено је свечано у присуству најодличнијих руских великана.

Четрдесетогодишњица. Пуних четрдесет година навршује се 13. ов. мјесеца од како је у Бечу основано словенско академско друштво „Словенија“, те ће се и тога дана јубилеј на свечан начин прославити.

Велика свечаност у Љубљани. У Љубљани ће се 14. 15. и 16. јуна приредити велика пјевачка свечаност приликом двадесетогодишњице пјевачког друштва „Slaves“. Овој свечаности присуствоваће Срби, Хрвати и Чеси.

Бугарско гробље у Цариграду. Последње толикогодишњег настојавања да добили у Цариграду засебно гробље, Бугарима је дозвољено, да своје мртваци у Цариграду могу засебно, на нарочито одређеном мјесту конати.

Поглед по свијету

Мађарска банка и рајсрат

Оснивање мађарске аграрне банке у Босни узбунило је силно Аустријанце. Они су се узрујали силно противу овога монопола, те је ова ствар дошла и пред бечки рајсрат. Тамо се подигла силна бура противу ове банке. Узбунили се хришћански социјалисти, а тако исто и сви словенски посланици. Они траже, да се ова концесија одузме и да се откупивање кметова не предаје у руке приватног завода, него да држава тиме руководи. Око тога вођена је велика дебата, те је предложено и много резолуција. Видјећи се притишљивена у зид, и сама аустријска влада огрнула се од ове концесије, те, скидајући са себе одговорност, свалила је кривицу на министра Буријана, признајући да је ова концесија незаконита.

— Јакше! Не Хитај... не тјераш зеца, усјећеш.

— Јеси ли записао Марију? Даље запиши Кирила, Гордија, скоро умрлог Герасија, Папта. Јеси ли записао умрлог Папта?

— Чекај, зар је Папто умро?

— Умро је! — уздишући рече баба.

— Па зашто ти онда рече да га запишем за здравље? Јутиго рече ћирица, бришући име Паптово и преносећи га на другу артију.

— Шта то значи... Говори, као што треба, не сметај ми. Још кога изумрлих да запишем?

— Сад, одмах... почекај... Дедер пиши. Цвана Јевдокију, онет Даривку, Ђорђа... напиши... војника Зарију. Прије четири године оде на службу и до сада о њему ни гласа нема...

— Дакле он је умро?

— На ко га зна! Можда је умро, а можда и живи... Ти пиши.

— Куд да га запишем. Рецимо да је умро, онда га треба записати за умрле, а ако је жив онда на другу! недуљу... Ко ће те разумјети.

— Ум. Ти молим те запиши њега на ове недуље, а тамо ће се видјети. Њему све једно, куд хоћеш запиши: он је пропалица.

На крају је усвојена резолуција, у којој се вели, да држава мора предузети откуп кметова и да се министру Буријану изјави неповјерење.

Тако и банка и Буријан морају пасти!

Руско-кинески споразум

Ових дана потписан је споразум између Русије и Кине ради управе руске жељезничке зоне у Манџурији. По томе споразуму учвршћена је заједничка управа, а Кини је дато право врховне управе. Исто тако предвиђена је равноправност странаца и дато је право председнику кинеске источне жељезнице да суди спорове међу странцима.

Штрајк у Француској

Поштански чиновници у Паризу објавили су штрајк. То су они учинили зато што је отпуштено из службе седам чиновника, који су славили 1. мај — празник рада, како социјалисти кажу. Како влада стоји на становишту да државни чиновници не могу и не смију да штрајкују, то увијек коловође штрајкача отпушта из службе, као што је било прије двије године када су учители штрајковали. Поштански чиновници, да би натјерали владу, да њихов штрајк толерира, приступили су социјалистичкој организацији и своје удружење претворили су у синдикат.

— Питање о штрајку дошло је и пред комору, те је ријешено да чиновници не смију штрајковати, а влади је изгласано повјерење.

И ако је сигурно да ће штрајк пропасти, држи се, да ће и влада осјетити пошљедице од њега.

Суви зулуми у Херцеговини

— нарочити извјештаји —

У Босни и Херцеговини још једнако влада зло, које се силом може подносити. Над народом се чине зулуми и насиља од стране власти, а уз приломоћ ништавних људи, који се немају ни су чим другим препоручити него само слијеним измеђарењем.

Народ у Босни и Херцеговини нема никога ко би га од ових сувих зулума заштитио, а штампарске прилике су тамо такве да се не смије од круте цензуре ни ријечи писати о силним зулумима, а и онако се једини српски лист у овим земљама толико глоби и кажњава, да се од силних казна грђе од овог сиротог листа грдно благо.

Како се Херцеговина налази у нашој непосредној близини, а у њој је народ кост од кости наше, то и отварамо ову рубрику, у којој ћемо ређати све зулуме и бесемичке бар тиме колико-толико допринели да му се олакша и да га не тлаче као до сада, не штедећи ни мало ни оме, на жалост, српске синове, који образ под поге бацше и ступише у службу туђину, а на штету народа свога.

Гони их силом у цркву

Истота дана када је објављена анексија Босне и Херцеговине похитао је билећки прота Ђорђо Периновић у котарски уред на честитање. Том приликом предстојник је напаменуо проти, да би требало, да одржи благодарене у цркви, те да се о томе споразумије на фини начин са црквеним одбором; нашто му је Периновић одговорио: „Ја ћу све учинити што ви желите! Али знајте да грађани не похађају цркву, када ја служим још од 1902. године, из разлога, што сам ја, по владиној жељи, заједно са муслиманима, оборио са начелништва Владимира Мер-

Јеси ли записао! Дакле запиши за умрле Марка Јевдокију, Јерпиљу, Кузму с Аном, болесну Феодотију...

— Зар болесну Феодотију уврсти међу умрле?

— Зар ти то мене записа међу умрле? Ти си сигурно, полудео?

— Фу! Ти сама бркаш, лудо. Још пијеси умрла, на немој ни говорити да си умрла. Само ми сметаш! Ето ти посла, бриши сад Феодотију и запиши на другом листу, сву сам хартију пекварио! Ну, слушај ја ћу да ти прочита... За здравље Андрије, Даринке с дјецом, паки Андрије, Марије, Кирила, скоро умрлог Гер... стој... Зашто сам овдје Герасија записао? Скоро умрлог и одједаред међу здравима! Не, сасвим си ме забркала старице. Бог с тобом!

— Кирица, маше главом, избриси Герасија и пренесе га на другу хартију.

— Слушај, за здравље Марије, Кирила, војника Зарије... — Још кога?...

— Јевдокију хм! Јевдокију и Јевдокију прегледају Кирица обије недуље. Знаш да сам те негде записао, али где не знам, никако не могу наћи је. Ево је ова! Међу умрлима записао!

ћела, али ћу ипак учинити колико мођу днем.“

Затим је Периновић — према објашњењу — трчкарао од једнога до другога одборника, да их придобије за се. Но, пошто за ту ствар није постајала паредба од митрополита одборници нијесу хтели ни да чују за то. Али је Периновић хтио да изврши своје обећање пошто по то, па је 7. октобра прошле године број 81 замолно котарски уред, да нареди подручном чиновништву и свему грађанству, а да замолно војничке часнике да морају присуствовати благодарену. Ову је наредбу престожник строго извршио, тако, да су сви морали, хтели не хтели, присуствовати благодарену, јер би иначе морали бити проглашени велеиздајницима. Тако је прота Периновић свечано извршио благодарене у цркви приликом анексије гонећи своје парохијане с помоћу државне власти силом у цркву.

Ми му од наше стране на овакви поступак само напомињемо, да quem deus perdere vult dementat

П. Т.

ПРИВРЕДА

Прскање винограда против пламењака. Сва новија испитивања о пламењачи и средствима да се од ње сачува винова лоза нијесу могла да оспоре бордовску чорбу како дјелство, тако ни њену практичну вриједност, нижу цијену него осталим средствима. У том погледу она заузима прво мјесто, али њено дјелство, управо моћ пријањања за опрскање дјелове винове лозе јако зависи од начина справљања. Добро справљена бордовска чорба, има више и ситнијег плавог талога, па је отуда и јаке плаве боје, а таква чорба, кад се прскалицом распе у сићушним капљицама, чини осушена на опрсканим дијеловима једноставну, сљењену навлаку, отворну за дуже вријеме од спирања кишом. На томе је заснована употреба бордовске чорбе нижег степена густине, за прво прскање највише 0,75%. Бордовска чорба толике густине држи се на опрсканим дијеловима 3—4 недеље, и чува их од заразе пламењачом. А то је управо вријеме, за које ластар јако израсте у дужини, из бочних пупољака потјерају му заперци с новим лишћем и чоког процијета, па је послје тога неминовно потребно да се и ти дијелови, у колико као сувштини нијесу удалени с чокога, прскањем предохране од пламењака. То је задатак другог прскања. Треће прскање предузима се с погледом на вријеме опет у потребном размачу, и оно треба да очува од пламењака накнадно развијене зелене дијелове лозе, како би ластари сазрели и на њима се развили снажнији пупољци за идну годину. Бордовску чорбу најбоље кавоће справићемо растварањем плава камена и гашењем креча (клака) у подједнаким дијеловима воде, и спањем раствора плавог камена у кречни раствор. За прво прскање, довољна је 0,75% бордовска чорба. Да се справи 100 литара чорбе толике густине, треба узети 0,75 кг. плава камена и 0,5 кг. печена креча. Плави камен растворити у 50 литара воде, а креч прво с мало воде угасити у другом дрвеном суду, па му долити остатка до 50 л. воде. После тога постепено сипати раствор плавог камена у кречни раствор, при чему једно лице треба непрекидно да мијеша смјешу док друго сипа. На тај начин справљена бордовска чорба, под претпоставком да је употреб-

— Зар Јевдокију си записао међу умрле? — Чуди се баба. — Нема још ни годину дана, како се удала, а ти јој већ проричеш смрт. Ето ти сам си погријешио, а на мене вицеш и зугиш се. Ти се моли Богу кад пишеш, ако се буден срдио, тиме више ђавола радујеш. Теби сигурно бијес смета писати као што треба.

— Престани говорити, не сметај ми!

Кирица се памргоди и лењиво избриси име Јевдокије, записао на недуљу за умрле. Перо на слову „д“ шкрба, Кирица забуљен почеша се за главу.

— Јевдокију, дакле да избришем одавде. — Броја он у забучи — а тамо је записао... Тако? Стој... ако је запишем тамо, то ће бити за здравље, ипак, ако овамо то за умрле. Сасвим ме је забучила ова баба! И онет овај Зарија, шта ће овдје ђаво га допало. Ништа не разумијем. Треба исочетка.

Кирица оде к ормзину и отуда домаћи листић хартије.

— Избриши Зарију, кад је тако — рече баба, — све једно, Бог с њим, избриши.

— Ђути!

ПОДЛИСТАК

ЗВРКА

— А. Чехов —

За пјевницом стоји ћирица Одлукави и у руци, између дугачких и дебелих прстију, држи изгрижено гушчије перо. Његово омакло чело испарано је многим дугама, а на носу играху тачке разних боја, почињући од ређе и до црвенкасто-плаве. Пред њим на жутих корицама «Цветноја Троица» леже двије хартије: на једној од њих, бјеше написано за здравље, а на другој за покој душе, а испод сваког наслова иде цео ред имена. Око саме пјевнице стојаше замљашена баба са забрнутим погледом на лицу и са торбом о рамену.

— Дакле кога ћу да пишеш? — пита Кирица, чешући се лењиво за увом. — Брже, старице, мисли, јер немам кад. Скоро ће почети служба.

— Сад, одмах, синовче... Дедер, пиши. За здравље рабова Божих: Андрије и Даринке са дјецом... Дмигра, онет Андрије, Антипа, Марије...

ден плави камен чист а креч добро печен, најбоље је каквоће и може се употребити за прскање без икаква испитивања.

За друго прскање довољно је за 100 литара чорбе узети 1 кг. плава камена и 0,72 кг. печена креча, а за треће само 0,5 кг. плава камена и 0,5 кг. плава камена и 0,3 кг. печена креча.

Прво прскање, с погледом на велики пораст ластара и изглед на скору појаву пламена, потребно је одмах извршити, чим то први вјетар и тонао дан допусти.

Какве кромпире треба садити? За сађење треба узети најразвијеније кромпире (кртоле), ма које год сорте они били. Велимо најразвијеније, али не и најкрупније, то јест: да кромпир буде правилног, дотичној сорти одговарајућег облика са добро развијеним, здравим окцима. Осредњи, правилно развијени кромпири увијек су за сађење најбољи. Ситни кромпири могу се за сађење само онда узети, кад је сама сорта по себи ситна, а кад би од неке крупне сорте за сађење узели оне најситније кромпире, као што то многи чине, онда је врло лако могуће, да су ти ситни кромпири неразвијени, да су не зрели, па се од њих никад не можемо надати ни добром приходу, а уз то могу бити још изложени и болестима. Код зрелих и развијених кромпира, све је то обратно: они дају бољи принос и нијесу много изложени боловању.

При избору кромпира за сађење, одпосно при употреби истих ми можемо да уштедимо: ми ћемо крупне кромпире исјећи на 2 до 3 комада. Истина, сваки овај комад, у ког је само окце здраво и развијено, нићи ће и род ће уродити, али је свакако и боље и природније, да се, као што напријед рекосмо, узму осредњи цијели кромпири, јер они дају највећи природ, у том је случају кромпир и у ложи јачи и у роду крупнији.

Природа је у једној потпуно развијеној кртоли — кромпир, нагомилала у месо довољно материјала, довољно хране за снажно клијање; што више овог материјала има, снажније ће се моћи и клица развити, а на против, што мање тога материјала, што мање те хране има, слабија ће бити и клица, а у колико буде слабија клица, у толико ће бити слабија и цијелокупна биљка, дакле ће бити слабији и природ.

Кад, дакле, за сађење узмемо најразвијеније кромпире, онда можемо на сигурно рачунати и на богатију жетву, ако — сачувај Боже — не би неке непогоде у порашивању сметале.

Нарочито при сађењу ранијих сората треба се напријед изложеног правила строго придржавати.

Један важан пут у Америку. У Америци се најозбиљније сматра да је главни задатак министарства привреде истраживачке природе и да је за њ главно уређење лабораторија и огледних станица. Нигдје се више не троши на огледе и на истраживања по у Америци, гдје постоје 52 огледне пољопривредне станице на које се годишње троши 6.000.000 дина.

Сада је управник бечке огледне пољопривредне станице др. Емерих од Чермак са својим пријатељем др. Куртом од Римкер из Бреславе предузео вишемјесечни пут у Америку ради проучавања. У првом реду они намјеравају посветити се проучавању огледног испитивања у Америци а нарочито оног који се бави питањима о наслеђу. Основна открића пошљедних година на области мезезања,

мутације, варијације и прилагоде, у њеној практичној примјени у сјеверној Америци, биће од њемаких научника темељно проучена. Они ће тога ради посјетити и обићи како најистакнутије огледне станице које се баве одгајањем биља и стоке, тако и приватне запатнике и одгајаче. Том приликом они се, по налогу бечког пољопривредног министарства имају на лицу мјеста да ујере о практичности Опунгије (какгуса) без бодља, што их је одгајио чувени Лутер Бурбанк (у Санта рози у Калифорнији) коју с великом рекламом хвале као сточну храну. Исто тако имају се најгачније обавијестити о успјесима одгајања сјеме на од трава, као и о начину Кампбеловог поступка у обради земље.

Дневне новости

Вратили се на Цетиње. Њихова Краљ. Височанства Књаз Господар и Књагиња Милена и Њихова Височанства Књагиња Вјера и Књаз Петар вратили су се у недељу по подне са Ријеке на Цетиње. Њ. Кр. В. Књаз Господар са Њ. В. Књазом Петром и пратњом био је допутовао из иностранства преко Бара још у прошли петак изјутра и задржао се на Ријеци да се одмори мало од пута. Њено Краљ. Височанство Књагиња Милена боровила је цијело вријеме на Ријеци са Њ. В. Књагињом Вјером и ту је ове године остала преко обичаја дуже чекајући док се Господар не врати из иностранства.

И ако су Њихова Краљ. Височанства Господар и Књагиња са Ријеке изјавили одлучну жељу, да им се при доласку у пријестоницу не приређује никакав дочек, ипак су се у недељу по подне пред Њихов долазак испред Двора испунили многобројни грађани, официри и чиновници. У Двору су чекали Господара и Књагињу Њихова Височанства Књаз Мирко и Књагиња Наталија са Књажевском Владом, Високопреосвећеним Господином Митрополитом, г. војводом Пламенцем и осталијем великодостојницима. Кад су се појавила у дворској улици дворска кола и испуњени народ почео бурно поздрављати високе путнике, Књаз Мирко и Књагиња Наталија сишли су пред дворске ступенице праћени од владе и осталих великодостојника и ту су поздравили Господара и Књагињу, којима су послије присутни прилазили.

Како Господар, тако и Књагиња налазе се у повољноме здрављу.

Остала у Ници. Њ. В. Књагиња Ксенија није се повратила у отаџбину, него је остала код своје узвишене сестре Њ. Ц. В. Велике Књагиње Милице — чиме исправљамо раније донесену вијест.

Министарске сједнице. Одмах по повратку Њ. Кр. В. Књаза Господара, у Двору су у току ова два дана под предсједништвом Господаревим одржане двије министарске сједнице, на којима су посвршавани најхитнији државни послови. Том приликом господа министри поднијели су, сваки из свога ресора, Господару реферат о свему, што се за вријеме Господарева одсуства радило и догодило. Са великим интересовањем Господар је слушао реферат из министарства финансија, који су уз опсежан пројект будућега рада поднијели г. министар Вукотић и начелник г. М. Ж. Јовановић.

Барон Кун код Господара. Јуче у 11 час. прије подне био је примљен у подужој аудијенцији код Њ. Кр. В. Књаза Господара г. барон Кун, аустро-угарски изванредни посланик и опуномоћени министар при нашем Двору.

Уписали се у књиге. Одмах по доласку Господара и Књагиње, сви овдашњи чланови дипломатског кодра уписали су се у дворске књиге.

Отпутовао у Црмницу. Његово Високопреосвећенство Митрополит Господин Митрофан отпутовао је данас у Црмницу ради каноничке визитације и освјећења нове цркве у Сотонићима.

Путује у Русију. Новопостављени епископ захумско-рашке епархије г. Кирило Митровић допутовао је на Цетиње и одавде ће продужити пут у Петроград, гдје ће бити посвећен.

Наш нови новац. Ковање нашега новог сребрнога новца свршиће се у току ових дана у Паризу. Стручњаци у Паризу поднијели су о нашем новом новцу повољан извјештај, који је поткријепио и српски посланик у Паризу г. др Миленко Веснић. Новац ће бити у земљи крајем овога мјесеца.

Измјенили поздраве. Одмах по повратку у отаџбину, Њ. Кр. В. Књаз Господар упутио је у Цариград телеграфски поздрав новоме Султану, Њ. В. Мехмеду V. На Господарев поздрав Његово Величанство Султан Мехмед V. одмах је одговорио оваквим телеграмом:

„Захваљујем Вашем Краљевском Височанству на телеграму, који сте ми извољели упутити приликом мога ступања на пријесто. Веома дирнут изјавом чувстава Вашег Краљ. Височанства и дијелећи Ваше жеље за учвршћење срдчних односа међу нашијем државама, ја Вас молим, да примите моје искрене жеље за срећу Вашу и Вашег народа“.

Читаоница — политичка установа. Да неки могу пасти чак и у

ту погрјешку, да и читаоницама дају обиљежје политичких установа, дала нам је повода једна појава у Цетињској Читаоници да тако тврдимо. У Цетињској Читаоници постоји књига за жалбе. У тој смо књизи примјетили да се између неких чланова и управе читаонице води борба због „Цетињскога Вјесника“. Управа читаонице није продужила претплату на наш лист, т.ј. не прима га више с осталим листовима. Неки пак чланови у књизи за жалбе уложили су због тога протест. Из једнога непотписаног одговора на протест, потписан од једнога жалиоца, може се закључити, да ту постоји нека нарочита тенденција, која нам је дала повода да напишемо ове редове. Послије ономадашње годишње скупштине читаоничке та је тенденција постала очигледна. Управа се на тој скупштини похвалила да је у овој години стекла суфицит од 600 круна. Оскудица у средствима није, дакле, разлог, зашто читаоница не прима наш лист. Какав други разлог техничке или материјалне природе не може се наћи, јер се наш лист издаје на Цетињу, гдје је и сама читаоница, а протести због непримања истога учињени су у књизи за жалбе раније, тако да је управа, да је хтјела, могла поправити своју погрјешку. Према томе, више је но јасна тенденција таквога поступка. Па кад имамо посла са њом (показала се она и на годишњој скупштини!), онда ћемо да кажемо, да ли је такав поступак достојан једне културне установе и да ли он може служити њој на част и корист. Читаонице нијесу политичке установе. У њима политици нема мјеста. Оне имају у првом реду да задовољавају жеље својих чланова, у колико се крећу у духу читаоничких правила. Читаоницама је задатак, да потпомажу најприје домаће листове, па тек стране. Оне не смију показивати расположење или нерасположење према појединим домаћим листовима, нарочито не онда, кад чланови захтијевају, да се на који домаћи лист претплата обнови или продужи, и кад за ту сврху стоје на расположењу новчана средства, као што је овдје случај са Цет. Читаоницом. Ако ће читаоница тјерати политику и њена управа због политичких циљева показивати нетрпеливост, гдје овој не смије бити мјеста, онда ће она брзо свршити своју улогу. Сад би још требало запитати се, који је прави разлог, да управа или неки из ње показују такву очигледну нетрпеливост према једноме домаћем листу, који се више занима питањима општега значаја, него ли

Ђарица умачући полако перо прениса са обије цедуље вљена на један листић.

— Ја ћу их све уједио записати: — рече он, — а ти понеси ђакоцу... Нека ђакоц сам разбере, ко је жив, а ко умро; он се у богословији обучавао, а ја у те ствари макар ме уби, ништа не разумијем. Бабаузе листић, даде Ђарици стару шару и побек олатару.

Превео Милутин М. Спасојевић.

ОТКРИЋЕ

— Que de Maupassant —

Брод је, био пун свијета. Пошто је изгледало да ће вољба по мору бити пријатна, неки становници из Хавра пођоше ради шетње до Трувиља.

Одрешнице узла: пошљедњи звиждај објави ползаак и чу се крчкање, а са стране жубор покрепуте воде.

Точкови се окренуше неколико пута, зауставише се, на онет почеше.

Капетан, који је стајао на палуби, пареди,

да се креће и точкови почеше ударати о густу морску воду.

Сви бијаху на крову, неки махаху жармама, као да путују за Америку, а такође и пријатељи, који бјеху остали на суку, одговараху на исти начин.

Врело јулеко сунце бацаше жарке зраке на кров, на бијела одјела, на весела лица и океан мало узнемирен таласањем.

Када изађе из пристаништа мали брод брзо скрену, управљајући свој ушњени кљуи на удаљено мјесто, које једва назираше кроз шару, која се уздизаше над морем.

Чим сам ушао на брод, ја сам се одмах почео шетати кроз гомилу људи.

На један пут неко ме зовну. То бијаше један од мојих старих пријатеља, Хери Сидоан, кога нијесам видјео 10 година.

Пошто смо се поздравили ми се обојица погледасмо.

На један пут Сидоан са изразом мржње рече:

— Овдје је пуно Енглеза! Да гадних људи!

За тим Сидоан се још већом жестином прихвати:

— Гадних људи! Не треба им допустити ни да привре у Француску.

Ја уштах смјешки се:

— Зашто их не тринш? Што се мене тиче, ја сам потпуно индиферентан.

Он говори:

— Да, ти паравно! Али ја! Ја сам се оженио једном Енглескињом.

Ја у мало не прскох у смјех.

— Ах! до ђавола! Причај шта је било? Да те није оставила?

— Не, није!

— Онда.. она те... она те... вара?

— Тако ми нешто изгледа, али не могу да потврдим. Тамо сам се упознао са једном енглеском породницом, која је долазила у хотел, гдје сам ја био.

Отац је изгледао као тај човек, ето што седе ту, а мајка као све Енглескиње.

Они су имали два сина и двије ћерке. Млађа, плавуша, имала је дивне плаве очи, које увјек налазе мјеста у машти pjesника. Оне су оживљивале сваку наду, сан и срећу људску.

Ја сам је узео. Јудо сам је волио.

Драги мој, прво, што сам имао учинити, то је било, да јој узмем професора за француски.

Она је у почетку много гријешила. Мучила се при изговору сваке ријечи и баш за то сам је више волио.

Свакога дана ми се све више допадала.

Али када сам једнога дана загнурио руку у џеп ове моје исте луткице, да извадим бонобоне, које су ту стајале, ја пађем међу бонобонима слику једнога њенога земљака...

У томе се указа и лука Трувиљ са својим дивним шумарцима.

Пошто сам хтио да продужим пут ја га уштах:

— Гдје ти је жена?

— Одео сам је у Етретат.

— Гдје ћеш ти сада?

— Ја? Задржаћу се у Трувиљу.

Поле малога ћутања, он настави:

— Ти не можеш ни да замислиш, како гадна животиња може и жена по некад да буде!...

личним свађама? У коме би правцу овај лист требао да пише па да задобије благонаклоност неких из управе Цет. Читаонице? Да ли у правцу распаљивања страсти, којим је ту скоро ишао један наш домаћи лист, или можда у правцу написа о Црној Гори, којима су недавно били пуњени ступци биоградскога „Слов. Југа“ и „Штампе“?

Скинута забрана. Службени лист угарске владе донио је наредбу угарског министарства, којом се укида забрана пријевоза и извоза ратног материјала из аустро-угарске монархије, Босне и Херцеговине за Црну Гору и Србију.

Измјена Берлинског Уговора. Као што јављају из Беча, све сигнатарне силе Берлинског Уговора послале су аустро-угарском министарству спољних послова изјаву, којом пристају на промјену чл. 29. Берлинског Уговора, у корист Црне Горе.

Без представника власти. У недељу прије подне одржана је у Зетском Дому годишња скупштина Цетињске Читаонице. На тој су скупштини биле избиле на површину јаке заоштрениости између појединих учесника, које су у толикој мјери биле рашириване управо од оних, који су били позвани да стишавају, да је лако могао настати какав неред. Непристрасан посматрач могао је том приликом стећи увјерење, да се ту води нека подземна тајна борба, којој је циљ био политички инат, а никако добро читаонице као културне установе. И ако је тако било, на поменутој скупштини није било представника власти, који би ту био гаранција да неће бити нерета. Мислимо да тако у будуће не би требало да буде, нарочито у случају кад власт израњиве стекне увјерење, да би на скупштини какве јавне установе могло бити нерета.

Недостојне сплетке. У више махова указивали смо на недостојну улогу, коју је на се узела аустро-угарска штампа. О једној њеној неистини говоримо у данашњем уводном чланку; друга је та, протурена из Беча у услужне „Фосове Новине“, сигнирана из Биограда, да је бајаги „Словенски Југ“ држао сједницу и ту осудно на смрт неке личности у Црној Гори. Циљ им је сад да Србију оклеветају код Црне Горе. Тако се надају да ће посијати раздор између двије братске земље. Узалуд им је труд! Успјети неће, само се морамо чудити плиткости њиховој кад мисле, да тако провидним неистинама могу и даље сплеткарити.

Слава. Цетињско Радничко Друштво прославиће послје службе божије у свом локалу *Спасов-дан*, своје крсно-име, сјечењем славског колача и по обичајима, о чему у права овим извјештава чланове и пријатеље друштва, молећи за посјету.

Врућина. Од прије три дана настале су на Цетињу и по цијелој земљи праве африканске врућине. Послије оне ђурђевданске децембарске студени сад је нагло дошла илињска жега. Ова је година пуна абнормалности у времену.

Корисне биљешке

Недокувана и непечена теста. — Резанце, трганце, ваљунке, тарану — у опште свако тество јело треба да је добро кувано, печено или пржено, ако смо ради, да га ласно у желуцу сваримо. Брашно у тијесту претвори се најприје код 60° Ц. у скроб, а скроб се тешко у човеку вари. Тек на топлоти од 106°—200° Ц. претвара се скробовина у декстрин и шећер, и постаје лако

сварљива. Зато ни блиједије заправке нијесу добре, и теже се варе. Енглезима ни добро печен хљеб није довољно печен, него праве од њега прженице. Оне се лакше варе него хљеб.

Да познаш чисту каву од мијешане. — Пржена, истуцана, (самљевена, сигна) кава плива на води ако је чиста и не одаје тако лако своју боју. Мијешана кава или туцана сурогати њени махом толико и брзо обоје воду мрко.

Отровно дјество средстава за дезинфекцију. — Средства, која убијају различне клице, зову се средства за дезинфекцију. Њих има много. Сва су донекле отровна, јер чим убијају живе клице зараза, не могу ни за живе ћелије нашега тијела бити сасвим безопасне. Приликом подједнакој снази за убијање заразних клица најмање је за човека опасан сиров лизоформ. Ако његову опасност узмемо као јединицу и обљежимо је бројем 1, онда морамо лизол и сапуњави ратвор крезолу обљежити са 2½; карболну киселину са 25, а сублилат (сулфимент) са 500 — т. ј. лизол и крезол су 2½, карболна киселина 25, а сублилат 500 пута отровнији од сировог лизоформа.

Топљење кудеље и наступна грозница. — Од прије се мислило, да баре, у којима се топи кудеља, и које тога ради распростиру необичан смрад, бау тим смрадом изазивају различне болести, а нарочито наступну грозницу. Новија истраживања показују да то не стоји бар не за наступну грозницу. Напротив: утврђено је, да то ништа не шкоди, по да, напротив, натопљене кудеље утамањују зачетке (ларве) од комараца и тиме спречавају ширење грознице.

Народно здравље

Жене као раднице на грађевинама. — Комисија за израду новог немачког закона за заштиту радника, увијела је у свој приједлог одредбу, да се женска не смеје примати као радница на грађевинама. У Баварској је већ од 1. јануара пр. г. политички забрањено, да жене раде на скеланима при грађењу, да вуку циглу, малтер, камен и т. д. Чистење и други неки лакши послови на зградама нијесу им забрањени.

Закон за осигурање радника. — Бугарској је недавно један народни посланик у Собрању ултимо интерпелацију министру трговине и земљорадње, мисле ли он ускоро износити пред народно представништво пројект закона за осигурање радника од несрећних случајева.

Тровање оловом и поједини зачати. — У претходним годинама лијечено је 1902. год. 1225 оловом отрованих особа.

По задатку их је било:

Молера, лакирера и мајала	390
Фабричних радника	327
Дрвничара	151
Стараца штампара	66
Бравара, ковача турпијата	40
Дрвара	21
Осталих радника или непозната занимања	170

Несрећа у свијету

Убио нехотице друга. У селу Соту, у Фрушкој Гори, живјела су два учитеља Хајрих Эрне — мађарски и Стјепан Бриндл — хрватски. Били су добри пријатељи и нераздвојни. Ту неки дан били су у лов и по повратку увратили су у једну радњу, где су заподјели разговор са трговцем. Шалећи се међусобно рећи ће Бриндл Хајриху: „Хоће те ли да вас преплашим?“ И онда узе пушку флорерку и у њу метну празан фишек, те опали на Хајриха. Чим пушка прасну, Хајрих поскрете и паде, погођен зрима, који су у фишеку на дну били, а које Бриндл није опазио. Хајрих је остао мртав, а Бриндл је стављен под суд.

Крвави догађај у Земуну. Ових дана се десило крвави догађај у Земуну. Као жртва је пао секретар турског посланства у Биограду, Сами беј. Он је био пришао из Биограда са својом љубавницом Јустиниом Лудвиг Владимировском и другим секретаром посланства Херанд беја. Сједили су неко вријеме заједно; а затим су отишли да легну. Наскором из њихове собе се чуо пуцањ, те кад су дошли тамо нашли су Сами беја мртвог, и Јустиниу леву у крви. По причању Херанд беја ствар је овако текла: Сами беј се упознао са Јустиниом на „Булевару“, где је била шевачица. Саживјели су се, а по том се Сами беј њоме вјенчао. Тој женидби били су сви противни, те је и Сами беј увидио своју грешку, нарочито под притиском породице, те је хтио да се раздвоји с њоме. Нудио јој је 5000 динара. Она се противила, али како је он остао при својој одлуци, то је она допустила и пристала на развод, али га је умолила да је отпрати до Земуна, где би и нијелу ствар регулисали. Сами беј пошао, а и Херанд беј, који је у овом

разводу посредовао. Кад су се повукли у своје одаје, Сами је хтио на само да сврши са Јустиниом, али се она стала разводу да противи, те је потегла револвер на њега. Како Херанд прича, она је Сами беја прво убила, па онда пуцала на себе. Јустинија то спори. Вели, хтјела је да пуца на њега, али он јој отео револвер, опалио на њу, па онда себе убио. Око тога се још води истрага.

Књижевност

Издања Књижевне Задруге. Књижевни одбор ове задруге обратио је велику пажњу на страну књижевност избирајући најбоља страна дјела за издавања. Међу одабраним дјелима из стране књижевности налазе се:

Ловчеви записи од Ивана С. Тургањева у пријеву д-р Јована Максимовића. Биће још једна, завршна књига, и у њој ови записи: *Два властелина, Љебеђан, Тајјана, Борисовна и њен братанац, Слрт, Пјевачи, Мулу, Петар Петровић Каратајер, Састанак, Хамлет шигуровској округи, Чертоуханов, Жив костур, Луја! Шума и стијепа.* У преговору ове књиге штампаће се и краћа студија преводничева о И. С. Тургањеву.

Пријовјетке Гаја де Мойасна. Монасан је већ давно стекао свјетски глас и код нас је један од најчешће преводених и најрадије читаних страних писаца. Он је дао обрасце кратке реалистичке приповјетке, и у томе је остао готово без премца. И ако је код нас много преводен, ријетко како ваља, ипак има доста његових ствари непознатих нашој публици. Дobar и брижљив избор његових приповједка био би не само добро штиво за читаоце, и најкњижевније и за мање упућене у књижевност, него и за наше писце.

Пријовјетке Просјера Мериме. Мериме је стилиста првога реда: За његове кратке новеле речено је да су „мала ремек дјела опсервације, финоће, језика и духа“. Предмети су у њему врло разноврсни, из живота разних народа, често необични, фантастични. Он спада у старије писце, али не само да није застарио, него му репутација расте из дана у дан.

Нова Италија од Пиетра Орсија. Ова паметно сложена а лако и занимљиво испричана историја значајних 150 година мучне и хероичке борбе за уједињење раскомадане Италије имала би у данашњим тешким приликама, које притискују Српство, сазрело већ за заједнички живот и рад, — најквалитетније вриједности, те би требало што прије да се нађе у свима редовима нашега народа. Задруга се нада да ће издавањем ове књиге, са свим потребним илустрацијама и картама које иду с њом, издати и један од виших задатака својих.

Жил Пајо, Обривање воље. Ово је славна књига, прво јеванђеље васпитања воље, најбоље у свом роду. Нико није тако доказао да се воља може васпитати, ни показао како се она васпитава као Жил Пајо овом трезвено, мудро написаном књигом, која се слатко чита. Увјек човек постаје бољи послје сваког читања ма којег одломка из ње. У оригиналу је доживела већ 27 издања, преведена је на све модерне језике, па и на наш и растурена већ у два издања, која ипак нијесу била довољна, да је разашљу у све редове нашега друштва.

Џон Лобок, Задовољства живота. Дивна утјешна књига, изложена врло лијепим стилем, лако и убједљиво. Увјек вам открива вједре хоризонте, ма је читали с најривљим идејама, јер вам заиста умије да покаже и да разложи која су све многобројна задовољства живота, лепоте у природи, сладости при читању и др., па која ви обично и не обраћате пажњу.

Рудолф Владо Емерсон, Руковођу у животу. Емерсон је амерички философ, један од најпознатијих. Још за рана одао се просвјетљивању држањем јавних предавања и писањем дјела религиозне и философске природе. Пошто је пропутовао Енглеску и упознао се с том земљом, посвети се нарочито психологији, и тај му рад стече име америчког Карлаја. Дјело *Руковођу у животу* једно је од најзначајнијих у тој врсти моралне филозофије.

Авдана Споменница. Свама претплатницима упућена је „Авдана Споменница“, а ко је не добије до недеље нека се обрати уредништву. — „Авдана Споменница“ се на Цетињу може добити код Марка Турчића у кавани по цијени 1.50 кр. **Упут у фотографији.** Професор Јурај Божићевић у Сплету, Далмација, јавља да ће издати књига „Упут у фотографији“ бити доштампана за који дан. Уизорава се свако, ко жели имати успјеха у фотографији, да је наручи. Претплата износи Кр. 2.40

ИЗ БИЈЕЛА СВИЈЕТА

Крађе цигана. Јављају из Капоштара, Угарске, да су у селу Шомођмхалду у

суботу у вече Цигани похарали благајну ланире од вриједности и уложилу књижицу тамошње политичке општине. До новца и осталог су дошли тако што су Вергхајмову касу из биљешничког звања изнијели у врт и обили. Обијена каса је остављена, а сав новац и остало што је у каси било однето. Вриједност покраденог износи више од пет хиљада круна. Исто тако су Цигани похарали и биљешничко звање у Михарду, и жељезничку станицу у Сентјакобу, где је жељезнички шеф једнога лопова на земљу оборно, увезао и предао полицији, која непрестано трага за сукривцима.

Ухапшен варалица. Пештапска полиција је уапсила Сигфрида Ширгелтауба, главног варалицу, који је врло много људе преварио на тај начин, што је од појединца измамо све своје новца, под тим условом, да ће им под утјешајем протекције израдити неке ствари. Да би му занат боље ишао присвојено је соби грофовско име и носио се врло лијепо. Тако је Ширгелтауб јуче ухватио једног фабриканта из Њемачке, те му је, примивши од њега повећу суму новца, обећао да ће му у министарству израдити неку ствар. У истом тренутку кад се Ширгелтауб хтио растати са својом жртвом приступи му детектив, позна га и ухвати. На Ширгелтауба се већ поодино сумњало и за њим трагало пошто је у пријестоници он већ од дужег времена барао и новац измамљивао.

Сукоб бродова. Прије неколико дана сукобио се у Јадранском Мору брод „Саломеа“ са талијанском једрењачом „Санта Кроће“. Сукоб се десило недалеко од Мљетака. Једрењача „Санта Кроће“ долазила је из Сицилије и натоварена је била фосфором. Три сата послје сукоба потоцула је једрењача, а 7 људи, што је било на њој, спасло се на „Саломеи“. Међу путницима на „Саломеи“ остало је иза сукоба неколико особа лако рањених. Штета, коју је претрпела „Саломеа“ рачуна се на 5000 круна, а једрењача „Санта Кроће“ вриједна је са својим фосфорним товаром преко 80.000 кр.

Из љубиморе. Јављају из Беча, да је К. Франкел, банкарски чиновник, водио љубав са Идош Лесинг, која се недавно удала за Лауша Фринда, трговачког помоћника. Једног дана нађе Фринда више карата, које је прије брака прослао Френкел његовој жени, те се узбуја, мислећи да му жена и даље води љубав са Френкелом, те због тога одјурну у стан Франкела и зашита га да ли он познаје његову жену. Кад је чуо да је Френкел познаје, оде кући и донесе један велики кујнски нож, те пође поново у стан Френкелов, те га ножем више пута опасно рани. Но на срећу Френкелову укључи опазе његов опасан положај те Фринда ухвати и предаду полицији. Фринд је тамо рекао, да је имао намјеру да Френкелу убије, те да тиме спријечи, љубав између њега и жене му. Френкел је опасно рањен и пребријет у болници.

Телеграми

— Бечког Кор. Бироа —
— Од 2., 3., 4., и 5. маја —

Њемачки цар у Бечу.

Беч. Цар и царица ъемачка положили су красне вијенце на гробовима царице Јелисавете и престолонашљедника Рудолфа.

Вилхелм је изјутра примно Ерентала, који је одмах иза тога конферисао читав сат са Чирским.

Царски пар је био свуда акламиран од народа.

Интерпарламентарна унија

Петроград. Интерпарламентарна унија конституисала се овдје. У њу су ушли: 25 посланика думе, међу којима су и социјалисти и десница. Предсједник Жефремон, а потпредсједник Миљуков.

Држање Арбанаса

Цариград. Арбанаси из Ђаковице подвргли су се старјешини сјеверног арбанашког племена и упутили су Султану телеграм оданости.

У Скадру такође признају свршени чин.

Наставак вјешања

Цариград. Јутрос су петорица објешени, од којих је један артилериски капетан, потпоручник и три полицајца.